Με Αφορμή τα Γεγονότα στην Πλατεία Σαπφούς στη Μυτιλήνη

Άγγελος Βαρβαρούσης

Η οργανωμένη επίθεση ακροδεξιών και συμπαθούντων κατά των διαμαρτυρομένων αιτούντων άσυλο στην πλατεία Σαπφούς της Μυτιλήνης το βράδυ της Κυριακής 22 Απριλίου 2018, είναι ένα πολύ σημαντικό γεγονός που δεν αφορά μόνο την τοπική κοινωνία, αλλά λαμβάνει μεγαλύτερες διαστάσεις.

Ωστόσο, θα μπορούσε να πει κανείς, πως ήταν μια αναμενόμενη εξέλιξη δεδομένης τόσο της αλλαγής του γενικότερου κλίματος που παρατηρείται από το φθινόπωρο του 2017, όσο και του πλαισίου που είχε διαμορφωθεί στη Μυτιλήνη τις προηγούμενες μέρες. Αυτό, όμως, που πρέπει να γίνει σαφές από την αρχή είναι πως το επίπεδο της βιαιότητας στο οποίο έγιναν μάρτυρες όσοι βρίσκονταν στην πλατεία την Κυριακή, δεν είχε προηγούμενο στην κοινωνία της Λέσβου, ενώ σίγουρα κατατάσσεται ως **ένα από τα πιο σοβαρά περιστατικά μαζικής βίας που έχει καταγραφεί στην Ελλάδα της προσφυγικής και μεταναστευτικής «κρίσης».**

Μάρτυρες των γεγονότων δεν ήταν μόνο οι περίπου 150 άντρες, γυναίκες και παιδιά που δέχθηκαν τις πέτρες, τα μπουκάλια, τις φωτοβολίδες και τις δυνατές κροτίδες από το εξαγριωμένο πλήθος, ούτε μόνο οι 100 περίπου άνθρωποι που στάθηκαν δίπλα τους μέχρι την τελευταία στιγμή όταν οι διμοιρίες των ΜΑΤ, τους έβαλαν βίαια σε λεωφορεία να τους επιστρέψουν στη Μόρια το ξημέρωμα.

Μάρτυρες της επίθεσης έγιναν και οι δεκάδες αστυνομικοί που περιφρουρούσαν χωρίς όμως να σταματάνε τις επιθέσεις, αλλά και όλοι αυτοί και αυτές που παρακολουθούσαν γύρω από την πλατεία, άλλοι κοιτώντας έντρομοι μην μπορώντας να πιστέψουν αυτά που έβλεπαν, αλλά και αυτοί και αυτές που με τη στάση τους ή και με τις πράξεις τους, είτε επιδοκίμαζαν είτε απαιτούσαν να

φύγουν οι Αφγανοί από την πλατεία τους και το νησί τους, αφήνοντας να εννοηθεί πως όσο παραμένουν προκαλούν οι ίδιοι την υπέρμετρη βία που δέχονται.

Και αν το επίπεδο της βιαιότητας των επιθέσεων ήταν κάτι που σοκάρει, ή θα έπρεπε να σοκάρει τόσο την τοπική, όσο και την ευρύτερη κοινωνία, η ανάπτυξη επιθετικότητας είναι μάλλον χαρακτηριστική της αλλαγής του γενικότερου κλίματος, δηλαδή της αλλαγής του κυρίαρχου τοπικού λόγου, αλλά και των αναπαραστάσεων των φιλοξενούμενων στο νησί αιτούντων άσυλο.

Για τα γεγονότα της Κυριακής έχουν γραφτεί πολλά στον τοπικό και τον εθνικό τύπο. Σε αυτό το κείμενο θα αναφερθούμε κι εμείς στα γεγονότα, επιχειρώντας μια καταγραφή μέσα από τα δικά μας μάτια όσων γίναμε κι εμείς μάρτυρες. Πρώτα όμως θα θέλαμε να πούμε και κάποια πράγματα τόσο για το γενικότερο πλαίσιο και την αλλαγή του κλίματος, όσο και για το εκρηκτικό μείγμα παραγόντων που συνέδραμαν σε αυτή την έξαρση μαζικής βίας στο κέντρο της πόλης.

Το γενικότερο πλαίσιο

Η εποχή κατά την οποία οι αιτούντες άσυλο προσλαμβάνονταν ως ‘περαστικοί ταξιδιώτες της ανάγκης’, τους οποίους οι τοπικές αρχές και φορείς ήταν διατεθειμένοι να στηρίξουν, φαίνεται πως τον τελευταίο χρόνο σιγά σιγά τελειώνει, καθώς τα αποτελέσματα του γεωγραφικού περιορισμού που επιβλήθηκε ως συνέπεια της κοινής δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας από το 2016 και μετά, οδήγησαν στην παρατεταμένη παραμονή χιλιάδων ανθρώπων στις δομές της Λέσβου, τροφοδοτώντας μια συνεχόμενη ανάπτυξη αντιδράσεων. Καθώς ο ‘περαστικός ταξιδιώτης’ ή πρόσφυγας μετατρεπόταν σε ‘μόνιμο φιλοξενούμενο’, οι τοπικές αρχές και φορείς άλλαζαν τη στάση τους σηματοδοτώντας το τέλος της πρόσληψης της Λέσβου ως ‘το νησί της αλληλεγγύης’ και την ανάπτυξη ξενοφοβικών ή και πιο ακραίων τάσεων στην κοινωνία. Τα γεγονότα της Κυριακής ήταν η έκφραση αυτής της ξενοφοβικής και ρατσιστικής στροφής στον δρόμο, τον κατεξοχήν χώρο όπου οι ρατσιστικές ‘γνώμες’ και ‘απόψεις’ μετατρέπονται σε πέτρες, φωτοβολίδες και κροτίδες.

Τον τελευταίο καιρό, και μετά τη γενική απεργία που είχε καλέσει ο δήμος Μυτιλήνης με αίτημα την αποσυμφόρηση του νησιού στις 20 Νοεμβρίου 2017, με μεγάλη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας, διάφορα περιστατικά δείχνουν την αναφερόμενη αλλαγή κλίματος. Το δίκαιο αίτημα τοπικών φορέων για αποσυμφόρηση του νησιού, κάτι που διεκδικούν έτσι κι αλλιώς και οι ίδιοι οι αιτούντες άσυλο, όπως και διάφορες οργανώσεις (βλ. καμπάνια #opentheislands + 01), φάνηκε πως έγινε η αφορμή για την ανάπτυξη ξενοφοβικών αντιδράσεων από ένα μέρος της τοπικής κοινωνίας του νησιού, που εκφράστηκαν τόσο στον καθημερινό λόγο, όσο και ως αντιδράσεις με αφορμή περιστατικά που απασχόλησαν την επικαιρότητα τους τελευταίους μήνες.

Τέτοια περιστατικά ήταν, από τη μία πλευρά, οι κινητοποιήσεις των κοινοτήτων που βρίσκονται κοντά στο ΚΥΤ της Μόριας, που είχαν ξεκινήσει από το καλοκαίρι του 2017, και συνεχίστηκαν πρόσφατα με αφορμές όπως το περιστατικό των πυροβολισμών από κτηνοτρόφο για εκφοβισμό επίδοξων ζωοκλεφτών ή τις αντιδράσεις προς την πρόθεση μιας ΜΚΟ για ενοικίαση χώρου υποστήριξης αιτούντων άσυλο σε κοντινό χωριό, μια υπόθεση που συνεχίζεται. Από την άλλη πλευρά, αντίστοιχα περιστατικά ήταν και οι έντονες αντιδράσεις των τοπικών αρχών στις προσπάθειες της κυβέρνησης και του υπουργείου για αναβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης στο ΚΥΤ της Μόριας, με τη μεταφορά νέων κοντέινερ για τη στέγαση του πληθυσμού κατά τη διάρκεια του χειμώνα.

Παράλληλα, αντιδράσεις υπήρξαν όμως, κυρίως στα κοινωνικά δίκτυα, και κατά την υλοποίηση του προγράμματος ενοικίασης διαμερισμάτων από την κυβέρνηση και την Ύπατη Αρμοστεία για τη διαμονή αιτούντων άσυλο στη Λέσβο και στα άλλα νησιά, κατά τις οποίες συχνά κατηγορούνταν οι ιδιοκτήτες των ακινήτων. Με πιο χαρακτηριστικό περιστατικό το επεισόδιο στο Τοπικό συμβούλιο στο Παλαιόκαστρο της Σάμου, όπου ακροδεξιοί κάτοικοι επιτέθηκαν σε εργαζομένους σε ΜΚΟ. Τέλος, χαρακτηριστική ήταν και η βεβήλωση του μνημείου που από το 2013 έχει στηθεί στην παραλία της θερμής, ένα χωριό κοντά στη Μυτιλήνη και απέναντι στα τουρκικά παράλια, στη μνήμη αυτών που έχασαν τη ζωή τους

στο πολύνεκρο ναυάγιο του Δεκεμβρίου του 2012.

Το πλαίσιο της επίθεσης στην πλατεία: ένα εκρηκτικό μείγμα

Η οργανωμένη επίθεση κατά των αιτούντων άσυλο, που διαμαρτύρονταν στην πλατεία Σαπφούς από την Τρίτη 17 Απριλίου 2018 για τις συνθήκες διαβίωσης στο ΚΥΤ της Μόριας, αλλά και για τον περιορισμό τους στη Λέσβο, πραγματοποιήθηκε σε ένα συγκεκριμένο χρονικό και κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο που είχε διαμορφωθεί τις τελευταίες μέρες. Πέρα από την γενικότερη αλλαγή κλίματος που παρατηρείτο στο νησί, η διαμαρτυρία στην πλατεία, η οποία ήταν η δεύτερη αντίστοιχη διαμαρτυρία στην κεντρική πλατεία της πόλης μέσα στην περίοδο 2017-2018, φαίνεται πως στάθηκε ως αφορμή για μια άνευ προηγουμένου κινητοποίηση της ακροδεξιάς στο νησί. Η προηγούμενη διαμαρτυρία και απεργία πείνας που πραγματοποιήθηκε το χειμώνα στην πλατεία, η οποία είχε συνεχιστεί στην κατάληψη των τοπικών γραφείων του ΣΥΡΙΖΑ, αν και είχε προκαλέσει κάποιες αντιδράσεις, αυτές δεν είχαν πάρει τέτοιες διαστάσεις βίαιης κινητοποίησης.

Αυτή τη φορά, όμως, διάφοροι παράγοντες συνέβαλαν στη δημιουργία ενός πλαισίου το οποίο έδειχνε πως κάτι είχε αλλάξει. Αρχικά, διαμορφώθηκε ένα τεταμένο κλίμα από δημοσιεύματα τα οποία ανέφεραν πως «προκαλούν οι δημόσιες προσευχές μεταναστών στην Πλατεία Σαπφούς κραυγάζοντας ‘αλλαχού ακ μπαρ’», αλλά και από τις κινήσεις του δήμου για τον καθαρισμό της πλατείας με τη συνοδεία αστυνομικών δυνάμεων σε συνδυασμό με τις δηλώσεις του δημάρχου στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, που μεταδόθηκαν από πολλά μέσα, πως «η τοπική κοινωνία πρέπει να επιστρέψει στην κανονικότητα και τέτοιες προκλητικές ενέργειες (…) υποδαυλίζουν την κοινωνική συνοχή και υπάρχει κίνδυνος να πυροδοτήσουν επικίνδυνα κοινωνικά αντανακλαστικά». Μάλιστα, οι κινήσεις του δήμου προκάλεσαν τις αντιδράσεις του Συντονισμού Λέσβου για το Προσφυγικό που σε ανακοίνωσή του αναφέρει πως «ο Δήμος Λέσβου, συνεχίζει την ξενοφοβική και ρατσιστική πολιτική

του».

Τα παραπάνω όμως δεν θα ήταν αρκετά να οδηγήσουν στα βίαια επεισόδια της Κυριακής αν δεν συνδυάζονταν με κάποιους ακόμα παράγοντες. Καταρχάς, ήταν το κάλεσμα της «Πατριωτικής Κίνησης Μυτιλήνης», ενός κλειστού «Facebook γκρούπ» με παρουσία των μελών του και σε προηγούμενες ξενοφοβικές κινητοποιήσεις, το οποίο οργάνωσε την παρουσία των ακροδεξιών με αφορμή την υποστολή της σημαίας στην προκυμαία, κινητοποιώντας μάλιστα και κόσμο εκτός της πρωτεύουσας του νησιού, όπως αναφέρεται σε δημοσιεύματα.

Ακόμα, σύμφωνα με διάφορους κατοίκους της πόλης με τους οποίους συνομιλήσαμε τόσο κατά τη διάρκεια των γεγονότων, όσο και τις επόμενες μέρες, ανησυχία τους προκάλεσαν και οι φήμες πως στο νησί είχαν έρθει και μέλη της Χρυσής Αυγής, αλλά και διμοιρίες ΜΑΤ από την Αθήνα, αλλά και το γεγονός ότι η εισαγγελική εντολή για την εκκένωση της πλατείας από τους διαμαρτυρόμενους εκδόθηκε την Κυριακή, τη μέρα δηλαδή που ήταν γνωστό στην αστυνομία ότι υπήρχε ανακοινωμένη κινητοποίηση της ακροδεξιάς.

Περιγραφή των γεγονότων

Το απόγευμα της Κυριακής 22 Απριλίου του 2018, πλήθος 200 περίπου πολιτών κατέφθασε στην Πλατεία Σαπφούς στο κέντρο της Μυτιλήνης με σαφή στόχο την εκκένωσή της από την κατάληψη των Αφγανών αιτούντων άσυλο που βρισκόντουσαν εκεί από την προηγούμενη Τρίτη. Η σύνθεση του πλήθους παραμένει ακόμα σε κάποιο βαθμό αδιευκρίνιστη, ωστόσο το σίγουρο είναι ότι ο λόγος και οι πρακτικές που υιοθέτησε καταδεικνύουν τη σημαντική εμπλοκή τόσο της Χρυσής Αυγής όσο και του τοπικού ακροδεξιού εθνικιστικού μορφώματος “Πατριωτική Κίνηση Μυτιλήνης ΙΙ”, το οποίο μάλιστα έκανε μαζικό διαδικτυακό κάλεσμα με σύνθημα ‘έτοιμοι για όλα’, στην καθιερωμένη υποστολή της ελληνικής σημαίας που λαμβάνει χώρα κάθε Κυριακή στο παλιό Λιμεναρχείο Μυτιλήνης. Αξίζει να σημειωθεί ότι η εν λόγω ομάδα εκτός από τους πρόσφυγες και μετανάστες έχει βάλει

στο στόχαστρό της και όλο το κίνημα αλληλεγγύης που αναπτύχθηκε στο νησί τα τελευταία χρόνια μιας και σε παλιότερο post της, τονίζει ρητά ότι “το νησί μας δεν θα γίνει το νησί των ΜΚΟ και των Αλληλέγγυων, ξένων και ντόπιων”.

Ο προσχεδιασμένος χαρακτήρας των όσων επακολούθησαν δεν αποτυπώνεται μόνο στα παραπάνω, αλλά και στα δεκάδες σχόλια συγκεκριμένων Λέσβιων πολιτών όπως αυτό, στο οποίο ο ανυπόμονος για ‘δράση’ Έλληνας προειδοποιεί ότι “η Κυριακή είναι κοντά απλυταριά”. Οι πιο συνειδητές ακροδεξιές ομάδες πλαισιώθηκαν από οπαδούς της ΑΕΚ, οι οποίοι βρήκαν έτσι, μία πρώτης τάξεως ευκαιρία να “πανηγυρίσουν” τον τίτλο της ποδοσφαιρικής τους ομάδας, καθώς και από πλήθος άλλων νεαρών από το νησί. Σύμφωνα με αυτόπτες μάρτυρες, κάποιοι από τους εμπλεκόμενους δεν ήταν από τη Λέσβο και μάλιστα, πάλι σύμφωνα με μαρτυρίες, γύρω στις 9.30 και λίγο πριν ξεκινήσει ο κύκλος φυσικής βίας, υπήρξε και έντονη διαφωνία μεταξύ των “αγανακτισμένων πολιτών”, με κεντρικό επίδικο το εάν θα γίνει χρήση βίας ή όχι, όπου κάποιοι ντόπιοι υποστήριξαν ότι “εδώ είναι μικρή κοινωνία και δεν σηκώνει τέτοια” και άλλοι μη ντόπιοι δήλωσαν, “μα εμείς για αυτό ήρθαμε εδώ”.

> *Όντας αυτόπτες μάρτυρες στα γεγονότα μετά τις 21.30 και μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες που πραγματοποιήθηκε η εκκένωση από τις αστυνομικές δυνάμεις, το κείμενο είναι φορτισμένο με τα νωπά συναισθήματά μας. Ωστόσο, η προσπάθεια που κάνουμε είναι να παρουσιάσουμε τα γεγονότα με μία, κατά το δυνατόν, κριτική και αναλυτική ματιά.*

Η ανάμειξή μας με το συγκεντρωμένο πλήθος ανέδειξε μια σειρά από παρατηρήσεις. Αρχικά, επιβεβαιώνεται το γεγονός ότι υπήρχαν άνθρωποι διαφορετικών αφετηριών που όμως η συγκολλητική δύναμη του πλήθους τους έκανε να υιοθετούν παρόμοιους λόγους και πρακτικές. Αυτό που μπορούσες να ακούσεις ήταν η επίμονη αναπαραγωγή του όρου **“λαθρομετανάστης”**. “Λαθρομετανάστες δεν είναι; Πείτε μου κύριε είναι ή δεν είναι;”, επαναλάμβανε επίμονα ένας από τους πιο

εκνευρισμένους πολίτες. Η αναπαραγωγή του όρου λαθρομετανάστης μόνο τυχαία δεν είναι κατά τη γνώμη μας.

Με τον όρο "πρόσφυγας" να είναι τόσο ριζικά συνδεδεμένος με την ελληνική ιστορία αλλά και με το πρόσφατο κίνημα αλληλεγγύης, η μετατροπή του σε λαθρομετανάστη είναι απαραίτητο συστατικό της ανόδου των ξενοφοβικών και επιθετικών συμπεριφορών. Σε αυτό συνέβαλε και η επιμονή κάποιων άλλων μέσα στο πλήθος να εστιάζουν την προσοχή τους στους Αφρικανούς αιτούντες άσυλο λέγοντας χαρακτηριστικά, "όλοι αυτοί οι μαύροι είναι αυτής της οργάνωσης της Μπόκο Χαρά και είναι όλοι τους εγκληματίες που ήρθαν εδώ. Πώς μπορούμε να κυκλοφορούμε ασφαλείς με αυτούς ανάμεσά μας;". Άλλοι πάλι φώναζαν για τη συμπεριφορά των αιτούντων άσυλο. "Τους βλέπω εγώ εδώ, κάθε μέρα να τη βγάζουν έξω και να κατουράνε. Εδώ μπροστά στις γυναίκες μας και στα παιδιά μας. Με βλέπεις που σου μιλάω (σσ. απευθυνόμενος σε αστυνομικό) θα τη βγάλω και γω και θα κατουράω εδώ εάν δεν τους μαζέψετε". "Να τους στείλετε στα ερημονήσια" έλεγε κάποιος, "στη Γυάρο ή ακόμα και καλύτερα στη Μακρόνησο που υπάρχουν και έτοιμες οι υποδομές". "Και πάλι χάρη θα τους κάνουμε", έλεγε κάποιος άλλος.

Μια μικρή παρέα νεαρών με προωτοστατούσα μία νεαρή κοπέλα έλεγε, "πρέπει να οργανωθούμε και να παραμείνουμε εδώ. Όχι μόνο σήμερα αλλά κάθε μέρα μέχρι να φύγουν όλοι από το νησί". Η πλειοψηφία του κόσμου βέβαια αποτελούμενη από νεαρούς άντρες επιδίδονταν κυρίως σε υβριστικά συνθήματα τύπου 'πουτάνας γιοι', 'παλιομπάσταρδοι', 'θα σας γαμήσουμε' και άλλα σχετικά. Χαρακτηριστικό αυτής της πρώτης φάσης που χαρακτηρίστηκε κυρίως από λεκτική βία ήταν και το συνεχές βρίσιμο στους αστυνομικούς που είχαν σχηματίσει κλοιό γύρω από τους αιτούντες άσυλο.

Βέβαια, θα πρέπει να αναφέρουμε επίσης πως υπήρχαν στο πλήθος και αυτοί και αυτές που σοκαρισμένοι από τις σκηνές βίας και την έκταση των επεισοδίων δεν μπορούσαν να πιστέψουν αυτά που διαδραματίζονταν στο κέντρο της πόλης και σοβαρά προβληματισμένοι επέρριπταν ευθύνες τόσο στις τοπικές αρχές,

όσο και στην αστυνομία. «Καλά μα αφού ήξεραν ότι έχει ανακοινωθεί συγκέντρωση και ήταν και ο αγώνας είναι δυνατόν η διαταγή του εισαγγελέα να βγήκε σήμερα Κυριακή;», αναρωτιόταν ένας νεαρός εργαζόμενος σε παρακείμενη της πλατείας καφετέρια η οποία, μαζί με όλες τις άλλες, είχε κλείσει.

Οι Αφγανοί αιτούντες άσυλο από την άλλη, κατά τη διάρκεια αυτών των γεγονότων παρέμεναν ακίνητοι και ως επί το πλείστον καθήμενοι, όπως έχει αποτυπωθεί και από διάφορα βίντεο (βλ. π.χ. αυτό & αυτό), ενώ περίπου 100 αλληλέγγυοι και μέλη ΜΚΟ είχαν αρχίσει να τους πλαισιώνουν για βοήθεια. Η κατάσταση ήταν ήδη αρκετά τεταμένη και οι αλληλέγγυοι σε διάφορες στιγμές, ζήτησαν και αυτοί από την αστυνομία να απομακρύνει το πλήθος των εξαγριωμένων Ελλήνων, αλλά η απάντηση που πολλές φορές δόθηκε μπροστά μας ήταν, “εάν δεν τους πάρετε από εδώ (σσ. τους αιτούντες άσυλο) και τους αφήσουμε (σσ. τους εξαγριωμένους Έλληνες) θα τους λυντσάρουν”.

> *Η επιλογή τόσο των προσφύγων όσο και των αλληλέγγυων ήταν ρητά να παραμείνουν ήρεμοι καθ’ όλη τη διάρκεια της μεγάλης αυτής βραδιάς.*

Ακόμα και όταν στην αρχή κάποιοι αλληλέγγυοι πήγαν να φωνάξουν κάποια αντιφασιστικά συνθήματα, η αστυνομία τους παρότρυνε να σταματήσουν για να μην εξαγριωθεί παραπάνω το ‘αγανακτισμένο πλήθος’ κάτι το οποίο και οι αλληλέγγυοι έπραξαν. Συνεπώς, ελάχιστα συνθήματα ακούστηκαν από αυτή την πλευρά καθ’ όλη τη διάρκεια των γεγονότων.

Με την εκφορά του ελληνικού εθνικού ύμνου γύρω στις 22.00 ξεκίνησε η δεύτερη φάση της άγριας βίας στην Πλατεία Σαπφούς. Πέτρες, φωτοβολίδες, κροτίδες διαφόρων ειδών αλλά και γαλλικά κλειδιά, ξύλα, μπουκάλια νερού και τουλάχιστον μία βόμβα μολότωφ εκτοξεύτηκαν από την πλευρά των εξαγριωμένων πολιτών, που εκείνη τη στιγμή βρισκόντουσαν ως επί το πλείστων στο βόρειο τμήμα της Πλατείας, προς την κατεύθυνση των αιτούντων άσυλο και των αλληλέγγυων.

Στο κέντρο της πλατείας εκείνη τη στιγμή υπήρχαν τουλάχιστον 150 Αφγανοί μεταξύ των οποίων και πολλές γυναίκες και παιδιά που κάνανε πολλαπλές ανθρώπινες αλυσίδες και πήραν κουβέρτες για να φτιάξουν ασπίδα πάνω από τα κεφάλια τους. Άλλοι και άλλες κρατούσαν χαρτοκιβώτια ή πλαστικά κασόνια για να προστατευτούν από τις πέτρες που ερρίπτοντο σωρηδόν. Παρ’όλα αυτά, η ρίψη αντικειμένων ήταν τόσο γενικευμένη που όλα αυτά τα αυτοσχέδια “μέτρα προστασίας” δεν στάθηκαν ικανά να

αποτρέψουν τους τραυματισμούς. Τουλάχιστον 30 άτομα τραυματίστηκαν από τις πέτρες ενώ πολλές γυναίκες κυρίως και παιδιά περιήλθαν σε κατάσταση κρίσης πανικού με κλάματα και ουρλιαχτά.

Η αστυνομία αφού για πολύ ώρα ανέχτηκε αυτό το σκηνικό βίας μπροστά στα μάτια της χωρίς να κάνει την παραμικρή απώθηση ή σύλληψη, περιορίστηκε στο να μην επιτρέψει τη σώμα με σώμα επαφή μεταξύ εξαγριωμένων ελλήνων, αιτούντων άσυλο και αλληλέγγυων. Σε διάφορες φάσεις, κατά τη διάρκεια της νύχτας, απεδείχθη ότι ήταν 'τεχνικά' απλό για τις ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις να απωθήσουν και να διαλύσουν το εξαγριωμένο πλήθος, ωστόσο αυτό ποτέ δεν έγινε και περιορίστηκαν στην ανά φάσεις απώθηση των πετροβολητών, τα οποία όμως επανερχόντουσαν μετά από λίγο.

Η κατάσταση απέκτησε χουλιγκάνικα χαρακτηριστικά, με το πλήθος των εξαγριωμένων πολιτών να φωνάζει πότε "Ελλάς – Ελλάς", πότε τον εθνικό ύμνο και πότε να βρίζει πρόσφυγες, αλληλέγγυους και αστυνομικούς και να οργανώνει συστηματικά επιθέσεις απέναντι σε αμάχους, που υπέμεναν καρτερικά κάτω από τις κουβέρτες τους. Μάλιστα, πολλές από τις κατηγορίες απέναντι στους αστυνομικούς, είχαν τον χαρακτήρα απογοητευμένου πολίτη, σε ένα ύφος, 'σε πληρώνουμε για να μας βαράς;', 'δεν τιμάς την πατρίδα σου', 'παραιτήσου αν είσαι άντρας' όπως και τα πιο κοινά 'είστε μαλάκες', 'μπάσταρδοι', κοκ. Αντίστοιχα, πολλές απειλές εκτοξευόντουσαν και ενάντια στους αλληλέγγυους που τους αποκαλούσαν 'προδότες', 'μπάσταρδους' και φυσικά το πανταχού παρόν 'πουτάνας γιους'.

Στη διάρκεια της νύχτας, τα σημεία αφετηρίας των επιθέσεων περιστρεφόντουσαν γύρω από την Πλατεία Σαπφούς, πότε από τη βόρεια πλευρά, πότε από την ανατολική και πότε από τα γύρω στενά, ενώ φωτιές ανάβανε καθ' όλο το μήκος του παραλιακού δρόμου της προκυμαίας για να τις χρησιμοποιήσουν ως οδοφράγματα. Οι αστυνομικοί πετούσαν ενίοτε και χημικά τα οποία ωστόσο είχαν περισσότερο ως αποτέλεσμα να καταπονούν τους αιτούντες άσυλο και τους αλληλέγγυους που καθόντουσαν σε

σταθερά σημεία και λιγότερο τους επιτιθέμενους, οι οποίοι φεύγανε και μόλις καθάριζε η ατμόσφαιρα επιστρέφανε για να συνεχίσουν ανενόχλητοι την επίθεση.

Από περίπου τη μία η ώρα το πρωί μέχρι και μετά τις τρεις, η κάτω πλευρά της πλατείας είχε μετατραπεί σε ένα πεδίο όπου πρόσφυγες, μετανάστες και ξένοι και Έλληνες αλληλέγγυοι, πνίγονταν ανά διαστήματα στα χημικά, ενώ προσπαθούσαν να μεταφέρουν σε ασφαλή σημεία, ή στα ασθενοφόρα που κατάφεραν μετά από ώρα να προσεγγίσουν, τραυματίες και ανθρώπους σε πανικό καθώς οι πέτρες, οι κροτίδες και τα άλλα αντικείμενα συνέχιζαν να πέφτουν. Πρέπει να αναφερθεί, επίσης, πως οι αστυνομικές δυνάμεις δεν επιχείρησαν να προστατέψουν τα νώτα της πλατείας, το σημείο δηλαδή όπου περιθάλπονταν οι τραυματίες, ενώ ομάδες των ακροδεξιών είχαν αποκοπεί από το σώμα των επιτιθέμενων και κυκλοφορούσαν στα γύρω στενά. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα αλληλέγγυοι να αποκρούσουν μόνοι τους, αρπάζοντας μόνο κάποιες καρέκλες, την απόπειρα να προσεγγίσει από τα πίσω στενά για να επιτεθεί μία ομάδα με κράνη και παλούκια που πετούσαν πέτρες και μπουκάλια.

Καθ’ όλη αυτή τη διάρκεια, τόσο οι Αφγανοί αιτούντες άσυλο όσο και οι αλληλέγγυοι, παραμείναν ειρηνικοί. Ανά διαστήματα, οι αλληλέγγυοι διαμαρτύρονταν για την παθητική στάση των αστυνομικών μπροστά στο σκηνικό βίας που είχε στηθεί και το κάνανε σε διάφορους τόνους περιλαμβάνοντας πολλές φορές και βρισίδια προς αυτούς τα οποία όμως ήταν πολύ πιο ήπια από αυτά των επιτιθέμενων. Παρ’όλα αυτά, με μηδαμινές αφορμές, **ομάδα ΜΑΤ πραγματοποίησε επίθεση σε αλληλέγγυους**.

Όντας αυτόπτες μάρτυρες, το σκηνικό ξεκίνησε όταν αλληλέγγυος καλούσε τους υπολοίπους να παραμείνουν ήρεμοι παρά τις επιθέσεις. Τότε αστυνομικός μιας από τις ‘πράσινες’ διμοιρίες από την Αθήνα, απευθυνόμενος στον εν λόγω αλληλέγγυο του λέει, ‘άντε γαμήσου, ρε’. Τότε, ένας νεαρότερος πολίτης από την ομάδα των αλληλέγγυων λέει στον αστυνομικό, ‘άντε γαμίσου εσύ’ και ο αστυνομικός του επιτίθεται με κλοτσιές ενώ η υπόλοιπη διμοιρία ακολουθεί με ψεκασμούς και χτυπήματα με ασπίδες. Το

παραπάνω είναι απολύτως σημαντικό να καταγραφεί γιατί αποτελεί και τη μόνη διένεξη μεταξύ αλληλέγγυων και αστυνομίας που έχει ως αποκλειστικό υπεύθυνο τη δεύτερη. Πέραν αυτού δεν υπήρξε ΤΙΠΟΤΑ άλλο και διάφορα δημοσιεύματα που κάνουν λόγο για ανταρτοπόλεμο μεταξύ αναρχικών και αστυνομίας είναι απλά ψευδή (όπως εδώ πχ).

Η εκκένωση της πλατείας

Περί τις 5.00 το πρωί, αφού είχε προηγηθεί ένα τελευταίο κύμα πετροβολισμών που οδήγησε στο παραπάνω περιστατικό μεταξύ αλληλέγγυων και αστυνομίας, και με τον περισσότερο κόσμο να έχει πια φύγει, ξαφνικά σταμάτησαν οι επιθέσεις και η ομάδα των ακροδεξιών παρέμενε συγκεντρωμένη σε κάποια απόσταση από την πλατεία πίσω από μια γραμμή ανδρών των ΜΑΤ. Το γεγονός ότι ξαφνικά οι μέχρι τότε εξαγριωμένοι και επιθετικοί προς την αστυνομία παρέμεναν ήρεμοι δίπλα στους αστυνομικούς οδήγησε κάποιους να καταλάβουν πως ετοιμαζόταν η επέμβαση της αστυνομίας για το άδειασμα της πλατείας.

Όντως, μετά από λίγη ώρα δύο ‘πράσινες’ διμοιρίες ΜΑΤ μετακινήθηκαν από τους επιτιθέμενους και σχημάτισαν έναν ασφυκτικό κλοιό γύρω από τους Αφγανούς. Σε λίγη ώρα πραγματοποιήθηκε μια πρώτη προσπάθεια να τους απομακρύνουν, στην οποία οι πρόσφυγες και μετανάστες αντιστάθηκαν φωνάζοντας παράλληλα ένα από τα πιο διαδεδομένα συνθήματα:

> ***“Moria NO GOOD”***

Ωστόσο, η τελική επιχείρηση εκκένωσης της πλατείας έγινε κατά τις έξι παρά τέταρτο, όταν με αρκετή βία πια οι άντρες των ΜΑΤ έβαλαν άντρες, γυναίκες και παιδιά στα λεωφορεία και τις αστυνομικές ‘κλούβες’, παρά τις συνεχόμενες έντονες διαμαρτυρίες μιας μικρής πια ομάδας αλληλέγγυων που είχε παραμείνει στην πλατεία για να είναι μάρτυρες της εκκένωσης. Οι διαμαρτυρίες των εναπομεινάντων νεαρών αλληλέγγυων, που ήταν μάρτυρες των ουρλιαχτών από τις γυναίκες που σέρνονταν

κυριολεκτικά στα λεωφορεία, δεν άργησαν να γίνουν βρισιές προς τους άντρες των ΜΑΤ που τους είχαν αποκόψει στο ένα μέρος της πλατείας. Αυτό δημιούργησε περεταίρω ένταση, με ανταπόδοση των βρισιών από τους αστυνομικούς, η οποία οδήγησε στην απομάκρυνση και των διαμαρτυρομένων από την πλατεία οι οποίοι έφυγαν προς τα στενά της πόλης καθώς σιγά σιγά διαλύονταν.